

Mødet den 30. Januar 1908.

Fraværende: Sabroe.

1. (J. Nr. 255—07). Skrivelse fra Ministeriet for offentlige Arbejder af 27. Januar med Approbation paa de af Byraadet tidligere godkendte **Ændringer i Sporvejsnettet**.

Til Efterretning.

2. (J. Nr. 301—07). Skrivelse fra Justitsministeriet af 18. d. M. med Approbation paa de af Byraadet foreslaaede **Ændringer i Politivedtægtens** Bestemmelser om Færdsel m. v. (Børns Kørsel med Trækvogne).

Til Efterretning. (Se Tillæget).

3. (J. Nr. 464—07). Andragende fra Inspektionen for **Frue Kirke** om Kommunens Garanti for et Laan paa 63500 Kr.

F o r m a n d e n meddelte, at Kirkeinspektionen foranlediget ved de i sidste Byraadsmøde faldne Udtalelser havde overvejet Sagen nærmere særlig med Hensyn til det foreslaaede ny Ur. Forslaget om dette var fremkommet, fordi Inspektionen i sin Tid havde ønsket 4 Urskiver paa Taarnet, men da dette ikke kunde lade sig gøre med det gamle Ur, maatte det medføre Anskaffelsen af et nyt. Efter fornyet Overvejelse kunde Inspektionen dog nu frafalde dette Forslag, hvorved der kunde stryges 10000 Kr. i Overslaget. Selve Uret

kostede ganske vist kun 3000 Kr., men de med Anbringelsen af det forbundne Udgifter androg saa meget, at Besparselsen ialt vilde blive den nævnte Sum. Dog maatte der forbeholdes et Beløb af 1000 Kr. til Reparation af det gamle Ur, ligesom ogsaa de 600 Kr., der var beregnet at indgaa for Salget af dette, maatte paaføres Overslagssummen, som derved vilde blive 55100 Kr., hvilket altsaa var den Sum, som Inspektionen ønskede at laane af Statskassen mod Byens Garanti.

Jakob Jensen troede det muligt yderlig at bringe Overslagssummen 10000 Kr. ned, altsaa til 45100 Kr., idet det til Tækning af Taget kalkulerede Beløb delvis kunde spares, hvis Taget blev tækket med Tagsten i Stedet for med Kobber. Han kunde tænke sig at gaa med til at garantere for 45000 Kr., men under ingen Omstændigheder for et højere Beløb.

Formanden bemærkede, at Arkitekten, ganske vist kun som en Udvej, havde peget paa at lade den ene Side af Taget beklæde med Tagsten, den anden med Kobber, men at Kirkeinspektionen holdt paa fuldstændig Kobbertag som bedst stemmende med Bygningens Stil og Ælde. Hvorledes Beklædningen skulde være, beroede paa det specielle Syn og Provstesynet, men han kunde godt være med til at lade Sagen gaa tilbage til nærmere Overvejelse, ogsaa med Hensyn til hvorledes Pengene skulde skaffes.

Jakob Jensen var glad ved at høre, at Byraadet maaske kunde blive fri for at stille Garantien. Han var sikker paa, at Kirken oprindeligt havde været tækket med Tagsten, da man næppe kendte til Kobbertage paa den Tid, Kirken blev bygget, saa ved at tække med Tagsten vilde

man maaske netop føre Kirken tilbage til den oprindelige Stil.

F o r m a n d e n havde ikke sagt, at Byraadets Garanti kunde undværes, men kun, at Sagen kunde nærmere overvejes. Han vilde anse det for højst mærkelig, om Taget paa den ene Side blev tækket med Tagsten og paa den anden med Kobber, saa maatte man da hellere tage Tagsten paa begge Sider.

N ø r g a a r d vilde være tilbøjelig til at tro, at de sagkyndige vilde foretrække Kobbertag, men han skulde gerne indrømme, at hans Tro blev noget svækket derved, at Arkitekten holdt paa begge Arter Tagbeklædning.

Der kunde altsaa nok være Grund til at anmode Kirkeinspektionen om at tage Sagen under ny Overvejelse; men kom de sagkyndige saa til et Resultat, maatte man rigtignok haabe, at Byen tegnede Garantien, da det vilde være meget uheldigt, om man skulde ligne saa stort et Beløb paa Sognets Beboere.

M i k a e l J o h a n s e n gjorde opmærksom paa, at Arkitekten havde anbefalet at lægge Kobber paa hele Taget og ikke Tagsten paa den ene Side og Kobber paa den anden. Hvis Spiret i sin Tid var blevet tækket med Kobber i Stedet for med Bly, kunde man nu have sparet mange Penge, da Blytækningen havde foranlediget en Del af de Beskadigelser, der nødvendiggjorde Istandsættelsen. Han syntes ikke, Byen kunde være bekendt ikke at ofre noget paa den gamle smukke Kirke, og anbefalede paa det varmeste Indstillingen. Vel kunde der nok gaas andre Veje for at skaffe Pengene, men de vilde maaske saa blive dyrere, saa hvis man vilde hjælpe Sognets Beboere, maatte man stemme for Indstillingen.

Formanden havde ikke udtalt, at Arkitekten anbefalede at undvære Kobber, men kun, at Arkitekten havde givet Anvisning til, at man kunde gaa den Vej at belægge den ene Side af Taget med Kobber, den anden med Tagsten.

Jakob Jensen var glad ved, at Formanden ligesom han selv mente, at man kunde spare Kobberet ogsaa paa den sydlige Side. Han havde opfattet Formanden saaledes, at Pengene muligvis kunde skaffes paa en Maade, hvorved Beboerne blev helt fri for Udgiften.

Formanden havde ikke omtalt, at der var Mulighed for at skaffe Pengene, uden at de skulde tilbagebetales.

Magnus Nielsen glædede sig over, at Inspektionen havde taget Forslaget om Uret tilbage, da man derved sparede 10000 Kr. Med Hensyn til Tagbeklædningen vilde han sige, at hvad der i Øjeblikket var det dyreste, sandsynligvis med Tiden vilde blive det billigste. Hvis man bekostede Kobbertag, og det blev lagt ordentlig, vilde der ikke blive Tale om nogen nævneværdig Reparation, hvad ikke kunde siges om nogen anden Tagbeklædning. Han kunde ikke forstaa, at den øverste, kobberbelagte Del af Spiret skulde omlægges. Det var overordentlig nydeligt, som det var, og han vilde anse det for en Skam, hvis det skulde have ny Beklædning. Overslagssummen var sikkert rigelig beregnet, saa forhaabentlig kunde der spares noget, men i hvert Fald vilde de 55000 Kr. være fuldt tilstrækkelig. Han kunde anbefale Indstillingen.

Nørgaard kunde slutte sig til Hr. Magnus Nielsens Ønske om at bevare det gamle Spir; blot at røre det vilde spolere det smukke Syn, men det kunde maaske ogsaa nok repareres indvendig

fra. Han syntes ikke, man kunde være bekendt at lægge Kobber paa den ene Side af Taget og Tagsten paa den anden, men var tilbøjelig til ligesom Hr. Magnus Nielsen at tro, at Kobber i Længden vilde blive det billigste. Noget andet var, hvad der bedst stemte med Bygningens gamle Stil; men det maatte nøje paavises, da Arkitektens Fremstilling i den Henseende var noget uklar. Skulde de sagkyndige saa ønske Kobber, syntes han ikke, man skulde nægte det. Det var naturligvis rart at faa Istandsættelsen saa billig som mulig, men der maatte dog først ses paa at bevare de enkelte gamle Bygninger, som Byen havde, og som var en Pryd for den.

I denne Forbindelse maatte han udtale sin Beklagelse af, at der ikke lod til at være Udsigt til at faa Planen om at faa Frue Kirke til at ligge frit realiseret; men hvis man anerkendte, at Kirken burde ligge saaledes, at den kom til sin Ret, maatte man ogsaa anerkende, at den skulde restaureres, saaledes at man kunde være det bekendt.

F i l t e n b o r g ønskede at spørge Kirkeinspektionen, om den kunde gaa med til at stryge nyt Kobber til den kobberbelagte Del af Spiret, hvorved Overslagssummen kunde bringes ned til 46000 Kr.

M i k a e l J o h a n s e n oplyste, at det var Kobberet paa Spiret, der paa Grund af Utætheder havde foranlediget, at Træværket raadnede. Det var derfor nødvendigt at tage det ned, men selvfølgelig skulde det af Kobberet, der var godt, benyttes. Det var forøvrigt taget med i Beregningen. Paa Forespørgsel havde Arkitekten udtalt, at Kobberbeklædning vilde være mest i Overensstemmelse med Kirkens Bygningsmaade.

Formanden skulde gerne gaa med til at udsætte Sagen, hvis det ikke hastede; men Restaurationen skulde allerede sidste Sommer have været foretaget, og Spiret var saa brøstfældigt, at Istandsættelsen ikke burde forhales. Han vilde foreslaa, at Byraadet garanterede for 55100 Kr., mod at det blev paalagt Kirkeinspektionen at undersøge, om Tagbeklædningen skulde være Kobber eller Tagsten, og om Kobberet paa Spiret kunde blive siddende.

Magnus Nielsen ansaa den af Formanden foreslaaede Udvej for den bedste, men vilde dog bede Kirkeinspektionen sende Sagen til Provstesynet, inden den gik videre, da det var dette Syn, der skulde afgøre, om Ministeriets kunstneriske Assistance skulde høres, og da man før havde set, hvorledes de forskellige Autoriteter gik uden om hverandre. Da Talen nu var om Frue Kirke, maatte han udtale sin Forbavselse over, at Kirkeinspektionen tillod den stærke Vognfærdsel paa Kirkegaardspladsen, da den medførte, at Pladsen laa i et saadant Uføre, at man ikke kunde komme til Kirken uden at tilsmudses.

Formanden antog, at Stiftsøvrigheden sendte Sagen til Provstesynet; det skulde i alt Fald ikke være Byraadet.

Mikael Johansen indrømmede, at Kirkegaardspladsen laa i Uføre, og erindrede om, at Byen i 1884 havde overtaget Pladsens Renholdelse. For en Del var det Byggeriet, der medførte de uheldige Forhold; men han syntes, Hr. Magnus Nielsen skulde være den sidste til at lægge Byggehaandværkerne noget i Vejen.

Jakob Jensen saa kun en lille Trøst for den nulevende Slægt deri, at det dyreste i Længden vilde blive det billigste. Spiret viste forøvrigt,

at ogsaa Kobber var forgængelig. Naar Kobberet paa Spiret intet var værd, maatte det helst helt ned, og satte man saa stor Pris paa den grønne Kulør, kunde man jo stryge det ny Kobber over med grøn Farve. Han vilde fastholde sit Forslag om kun at garantere for 45100 Kr.

Magnus Nielsen ønskede paa ingen Maade at gaa Haandværkerne for nær, men Politiet burde give de kørende en anden Passage. Kirkepladsen var udlagt til offentlig Passage, men ikke til offentlig Kørebane.

Det vedtoges at garantere for et Laan paa indtil 55100 Kr., dog paa Vilkaar, at Kirkeinspektionen anstiller nærmere Undersøgelse om, hvorvidt en Tagbeklædning med Kobber eller med Tagsten maa anses for rigtigst.

4. (J. Nr. 487—07). Indstilling fra Skoleudvalget om Oprettelse af et **Lærerembede** samt Opslag af to Timelærer- og en Timelærerindeplads.

Indstillingen vedtoges.

5. (J. Nr. 468—07). Skrivelse fra **Overlærerne** ved Kommunens Skoler om Udbetaling af et dem formentlig tilkommende Løntillæg.

Jakob Jensen henviste til, at Skoleloven af $24/3$ 1899 fastslog, at Byernes Lærerpersonele skulde lønnes efter en af de i den bestemte tre Skalaer, hvorefter højeste Lærerløn var 2400 Kr., og at Overlærerne begyndte med Lærernes Slutningsløn. Da Loven af 1899 skulde gennemføres, var der blevet ført Forhandlinger mellem det daværende Skoleudvalg, hvis Formand var Adjunkt Lund, Lærerne og Overlærerne, og man var enedes om, at Lærerne skulde lønnes efter højeste Skala, dog med et Tillæg til Toppen, saaledes at Slutningslønnen blev 2700 Kr. Overlærerne vilde den Gang ogsaa have lagt til deres Løn, men

Udvalget havde hævdet, at saa vilde det hele strande, og Overlærerne var da gaaet ind paa at nøjes med at faa 300 Kr. lagt paa deres første Lønningstrin og forøvrigt lønnes efter Lovens højeste Skala, saaledes altsaa at deres Slutningsløn blev 3600 Kr. I Overensstemmelse med dette vedtog Byraadet en Skoleplan, som blev stadfæstet af Ministeriet, og efter denne var Overlærerne lønnet indtil nu. I 1907 androg Overlærerne om at maatte faa gratis Kul og Kogegas og pegede samtidig paa, at de efter deres Mening havde Krav paa at faa deres højeste Sats forhøjet med 300 Kr. Dette Andragende blev afslaaet ud fra den Forudsætning, at Overlærerne blev lønnet efter de i den approberede Plan fastsatte Regler.

Da den ny Skoleplan saa for en Tid siden blev vedtaget, tilskrev Udvalget Overlærerne, at de nu vilde faa den højere Sats, saaledes som Planen hjemlede dem. Man kunde derefter have ventet, at Overlærerne havde anmodet om at blive lønnet efter den højere Lønningsskala fra den Dag, den ny Plan blev vedtaget, og havde de indskrænket sig dertil, kunde Udvalget sikkert godt have gaaet med. De androg imidlertid om en Efterbetaling, der ialt beløb sig til ca. 7200 Kr., og det kunde Udvalgets Flertal ikke tilraade Byraadet at gaa ind paa, men maatte foreslaa, at Andragendet blev pure nægtet.

Formanden var ikke enig med Udvalget i dets Mening om Fortolkningen af Loven. Ganske vist stod der i denne, at Ministeriet kunde godkende højere Lønninger for Dele af Personalet; men der stod ogsaa, at Overlærerne skulde have højeste Lærerløn ved den paagældende Skole samt de i Loven fastsatte Tillæg. Derimod kunde han give Udvalget Ret i, at der ikke kunde gøres Krav

paa Efterbetaling, naar Kommunen havde lønnet Overlærerne efter den af Ministeriet approberede Plan. I Øjeblikket kunde man vel derfor kun afslaa Andragendet, men man kunde dog ogsaa indgaa til Ministeriet med Forespørgsel om, hvorledes Sagen skulde forstaas, dog med det Forbehold at Kommunen ikke kom til at betale noget.

Mikael Johansen gjorde gældende, at Overlærerne ikke var kommet med et Andragende, men med et Krav, de mente sig berettiget til at faa opfyldt. I Ministeriets Skrivelse af 21. Febr. 1907 stod der, at naar Lærernes Slutningsløn var 2700 Kr., maatte denne Sum være Overlærernes Begyndelsessløn. Denne Anskuelse fastholdt Ministeriet i en senere Skrivelse, og da der var 2 Lærere pensioneret efter 2700 Kr., var det dermed fastslaaet, at Overlærernes Krav var berettiget. Han forstod derfor ikke, at Udvalget ikke straks havde udbetalt Differencen. Dersom Byraadet vilde bøje sig for Ministeriets Afgørelse, havde han intet imod at følge Formandens Forslag om at spørge Ministeriet, men ellers vilde han foreslaa, at Spørgsmaalet blev afgjort med det samme.

Formanden kunde ikke gaa med til at binde Byraadet til Ministeriets Afgørelse, da Ministeriet selv var Part i Sagen og maaske selv vilde komme til at betale, hvis Overlærernes Krav var lovmedholdeligt.

Nørgaard ansaa Sagen for saa vanskelig, at der ikke uden videre kunde træffes en Afgørelse, og vilde ogsaa af den Grund støtte Formandens Forslag. Det vanskelige laa i, at Ministeriet havde approberet begge Planer. Efter hans Mening maatte de 2700 Kr. lægges til Grund for Beregningen af Overlærernes Løn, saa Overlærerne havde vistnok Ret. Men selv med den Opfattelse

syntes han ikke, at Udvalget kunde have udbetalt Beløbet. Noget andet var, om Byen havde den juridiske Forpligtelse, men det maatte paa bedste Maade undersøges, og derfor var Formandens Forslag det bedste, ligesom det ogsaa var rigtigt, at Byen forbeholdt sig sin Ret.

Hvis Formandens Forslag blev fulgt, og man altsaa spurgte Ministeriet, kunde det tænkes, at dette gav Byraadet Ret, og derved var Sagen forbi; men det kunde ogsaa tænkes, at Overlærerne fik Ret, og saa burde man søge juridisk Assistance, f. Eks. henvende sig til et Par Højesterets-sagførere for at komme til en Overenskomst, da baade Ministeriet og Byraadet vilde være bedst tjent med at undgaa Retssag. Han kunde derfor anbefale Formandens Forslag som den lempeligste Maade at komme ud af det paa.

Simonsen vilde anbefale Byraadet at følge Udvalgets Flertals Indstilling og meget indtrængende fraraade, at man gik den af Formanden foreslaaede Vej. Han var meget imod stadig at gøre Ministeriet til Formynder for Byraadet, og Ministeriet kunde tilmed ikke siges at være kompetent til at dømme i denne Sag. Hvis man spurgte Ministeriet, vilde man erklære sig selv for umyndig, og han vilde helst ved enhver Lejlighed hævde det kommunale Selvstyre. Loven havde sikkert ikke tænkt paa en højere Lærerløn end 2400 Kr., men Forholdet var, at man i Tidsrummet fra 1901 til 1907 havde haft to Kultusministre, der havde forskellig Mening om Loven, og den nuværende Minister var mere bøjelig overfor Embedsmændene. Dette Spørgsmaal kunde kun løses ved Domstolene og ikke efter Ønske af en Minister der mente, at Overlærerne skulde fedes.

Naar Hr. Mikael Johansen vilde følge For-

mandens Forslag paa Betingelse af, at man blindt underkastede sig Ministeriets Afgørelse, saa var det det værste, der kunde tænkes, og han havde en Mistanke om, at Hr. Johansen vidste, hvorledes Ministeriets Afgørelse vilde blive.

Formanden afbrød Hr. Simonsen med en Bemærkning om, at der ikke maatte udkastes nogen Mistanke mod et Medlem.

Simonsen grundede sin Slutning paa, at man havde Ministeriets Underskrift paa den ny Skoleplan, og vidste ikke, om det kunde kaldes Insinuation eller Mistæneliggørelse, hvad der absolut ikke var ment; men man havde jo underjordiske Kanaler vel ogsaa til Ministeriet.

Mousten fremhævede, at Spørgsmaalet drejede sig om, hvorvidt Ministeriet havde haft Ret til at approbere Skoleplanen af 1901 eller ej. I Loven af 24/s 1899 var 2400 Kr. den højeste Lærerløn, som var omtalt, og naar Ministeriet nu i Skrivelsen af 21. Februar 1907 hævdede, at Overlærernes Løn ikke var i Overensstemmelse med Skalaen, maatte det dog gøres gældende, at Loven af 1899 gav Tilladelse til en højere Løn for Dele af Personalet. I Henhold hertil vilde han anbefale Udvalgets Flertals Indstilling.

Mikael Johansen vilde spørge, hvorledes Hr. Mousten kunde forene sin Anskuelse dermed, at der var blevet 2 Lærere pensioneret efter 2700 Kr. Dermed og efter Loven af 1899 maatte det være fastslaaet, at Overlærernes Begyndelsesløn var 2700 Kr. Naar Hr. Nørgaard udtalte, at Overlærerne havde Ret, forstod han ikke, hvorfor de skulde vente, da det jo saa maatte blive en Sag mellem Ministeriet og Kommunen.

Det forekom ham, men maaske huskede han

fejl, at Hr. Jakob Jensen i sin Tid havde sagt, at man skulde lade Sagen afgøre af Ministeriet.

Jakob Jensen havde i sin Tid henvist Sagen til Domstolenes Afgørelse.

Mikael Johansen saa ingen Grund til at spørge Ministeriet, hvis man ikke skulde følge dets Afgørelse. Selv om Overlærerne fik den højeste Løn, vilde de dog ikke, som Hr. Simonsen mente, blive fedede. Saavel Overlærernes som Lærernes Løn maatte nærmest kaldes uanstændig lav, saa man skulde nødig nægte dem en Løn, som de havde Krav paa; det vilde i alt Fald ikke tjene Kommunen til Ære. Forøvrigt forstod han ikke, hvorledes Hr. Simonsens Standpunkt i denne Sag kunde forenes med, at Hr. Simonsen stadig gav det Udseende af at ønske Folkeskolen saa god som mulig.

Jakob Jensen fandt det rørende at høre Højre nu i Modsætning til tidligere. Nu vilde Højre gerne gaa med til højere Lærerlønninger, men naar Talen var om en Arbejder, saa holdt Højre paa Ørerne. Det var Højres Mænd, særlig Adjunkt Lund, der havde faaet fastslaaet de Regler, hvorefter Overlærerne var blevet lønnet; men for Resten troede han ikke, at Overlærerne blev dygtigere, fordi de fik højere Løn. Staten betalte kun sin Andel efter 2400 Kr. og tog intet Hensyn til det Tillæg af 300 Kr., som Byen havde lagt til Lærernes Slutningsløn. De to Lærere, der var pensioneret efter 2700, havde betalt til Pensionskassen. Det vilde have været en nydelig Redelighed, om Skoleudvalget havde udbetalt Differencen straks, saaledes som Hr. Johansen ønskede det. Hvis Udvalgene saaledes udbetalte uden Hjemmel, fortjente de, at de selv maatte erstatte Beløbene.

Udvalget ønskede ikke Proces, men havde med

velberaad Hu gjort sin Indstilling saaledes, at Byen, hvis det skulde komme til Proces, fik det bedst mulige Grundlag. Overlærerne gik vel nok kun til Ministeriet, og da dette ikke havde talt et Ord om, at Kommunen var pligtig til at yde Efterbetaling, maatte det være af den Anskuelse, at Kommunen var i sin lovlige Ret. Hvis Overlærerne saa vilde anlægge Sag, maatte det blive mod Ministeriet.

Formanden betonedede, at der i Realiteten kun var ringe Forskel mellem Udvalgets og hans Forslag, men at der vilde spares Tid ved hans. Da det tillige kunde tænkes, at Ministeriet vilde lægge den mulige Erstatningspligt over paa Staten, vilde man efter hans Forslag komme ud af Sagen paa den smukkeste Maade. Man maatte dog paa ingen Maade binde sig til at følge Ministeriets Afgørelse.

Mousten hævdede, at Byraadet efter Loven af 1899 havde Lov til med Ministeriets Billigelse at give Lærerne 300 Kr. ud over højeste Løn, uden at Overlærernes Lønforhold berørtes deraf.

Nørgaard forstod godt Overlærernes Standpunkt, da der i Loven klart stod, at Overlærernes Begyndelsesløn var højeste Lærerløn ved den paa-gældende Skole, og da højeste Lærerløn faktisk var 2700 Kr. Han beklagede, at Hr. Johansen havde misforstaaet ham, men det uklare var foranlediget derved, at Ministeriet havde approberet Planen af 1901. Hvis der var Tvivl om, hvorvidt Staten eller Kommunen skulde yde Erstatning, kunde Kommunen ikke udbetale Beløbet. Han ønskede atter at anbefale Formandens Forslag som den lempeligste Fremgangsmaade og i Realiteten den samme som Udvalgets.

Mikael Johansen havde maaske nok misforstaaet Hr. Nørgaard, men det var, fordi Hr.

Nørgaard gerne gav alle Ret. Han kunde ikke tage Skylden for Højreministrenes Dumheder, men Hr. Jakob Jensen ønskede vel heller ikke at tage Skylden for alle Socialdemokratiets Dumheder. Forøvrigt var det ikke rigtigt, at Højre var imod Arbejdernes berettigede Krav. Da der forhandles om dem, gik Højre straks med, men det vilde ikke være med til noget Overbud. Sagen burde afgøres i Dag, saa det var rigtigst, om Byraadet tog et bestemt Standpunkt.

J a k o b J e n s e n kunde for en Gangs Skyld være enig med Hr. Johansen, idet han heller ikke kunde gaa med til at forespørge Ministeriet, for hvis dette svarede, at Kommunen skulde betale, blev det Byraadet, der maatte rejse Søgmaal for at blive fri. Han kunde ønske at vide, hvad der vilde ske, hvis Byraadet sad Ministeriets Paabud overhørig, og troede, den af Formanden foreslaaede Fremgangsmaade var den mest uheldige. Det bedste vilde være slet ikke at røre sig, saa blev det de andres Sag at omstøde den Vedtægt, Kommunen var gaaet frem efter.

F o r m a n d e n kunde ikke tænke sig, at Ministeriet vilde paabyde Kommunen at betale. Ministeriets Svar vilde sandsynligvis komme til at foreligge som et Skøn, en Formening.

M o u s t e n forklarede, at Udtrykket »højeste Lærerløn« fremkom derved, at der var forskellige Skalaer.

S i m o n s e n fandt det næsten for snildt af Hr. Mikael Johansen at mene, at Socialdemokraterne skulde være de første til at gaa med til højere Overlærerlønninger. Han kunde ikke se, at det var de bedste Lærere, man fik til Overlærere; men Sagen var, at man fra anden Side havde Magt til at udnævne de Overlærere, man

ønskede. Efter hans Skøn kunde der ikke bygges paa Udtrykket »højeste Lærerløn«, og Domstolene vilde utvivlsomt give Ministeriet af 1901 Ret i, at de 300 Kr. ikke kom Overlærerne ved. Det kunde gerne være, at Hr. Mikael Johansen ansaa 3900 Kr. for en lille Løn, han syntes nu, den var stor, men han vilde bede Hr. Johansen holde fast ved den Mening en fjorten Dages Tid endnu, indtil Lønningsudvalget fremkom med Forslag. Det syntes ham, som om Formanden stadig havde et godt Øje til ham . . .

Formanden kunde ikke tillade Hr. Simon-
sen at kritisere Formanden.

Nørgaard troede ikke, Loven blev fortolket forskelligt, fordi der snart var en, snart en anden Minister. Der var samme Departementschef og Kontorchef i 1901 som nu; de havde maaske i 1901 overset Følgerne, men den sidste Afgørelse maatte anses for at være den rigtige. Han forstod ikke Hr. Jakob Jensens Frygt for at spørge Ministeriet, for Sagen vilde for Byens Vedkommende forme sig ens. Han skulde ikke komme nærmere ind paa Hr. Mikael Johansens Bemærkning, men skulde villig indrømme, at han gerne gav alle Ret. De fleste Sager var nemlig ikke saa ensidige, som Hr. Johansen mente, der kunde meget ofte være noget sandt paa begge Sider.

Mikael Johansen ansaa det for vanskeligt at forhandle, naar man gav alle Ret. Der var efter hans Mening Forskel paa en Overlærer og en Arbejdsmand; de højere Stillinger maatte lønnes bedst. Han vilde endnu engang hævde, at højeste Lærerløn var 2700 Kr.

Mousten antog ikke, at Ministeriets Embedsmænd var i Modstrid med sig selv. I 1901

vilde de gaa med til at forhøje Lønnen for en Del af Personalet, men det vilde de ikke nu.

Den fra Skoleudvalgets Flertal foreliggende Indstilling vedtoges.

6. (J. Nr. 326—07). Indstilling fra det i Mødet den 26. September f. A. nedsatte Udvalg angaaende Revision af Vedtægten for **bunden Næring**.

Udvalget foreslog efter indhentede Erklæringer fra Handelsforeningen og Haandværkerforeningen følgende Næringsdrivende optaget i Vedtægten:

Billardfabrikanter	2	Klasse.
Billedskærere	3	»
Biografteatre	1	»
Boghandlere	1	»
Frugt- og Blomsterhandlere (forsaavidt de forhandle udenlandske Frugter eller Blomster).....	3	»
Glasslibere	3	»
Handelsgartnere	3	»
Isfabrikanter.....	1	»
Kunstfyrværkere	4	»
Laasefabrikanter	1	»
Ovnbyggere	2	»
Paptækkere	3	»
Skiltefabrikanter	3	»
Stempelfabrikanter.....	2	»
Tricotagefabrikanter	1	»
Tøjrenserne	3	»
Vægtfabrikanter.....	2	»

Formanden meddelte, at Bestemmelsen skulde revideres hvert 5. Aar, og at Ministeriet havde forespurgt, hvilke Forandringer man ønskede. Der var saa sket Henvendelse til de to Handelsforeninger og Haandværkerforeningen, og paa Grundlag af disse Foreningers Udtalelser foreslog Udvalget de paa Fortegnelsen opførte Erhverv

optaget som bunden Næring. Hvorvidt Fabrikanter skulde ind under bunden Næring, ønskede Udvalget at henstille til Byraadet.

M i k a e l J o h a n s e n foreslog, at Fabrikanter gik ind under bunden Næring. Der var mange, der vilde smykke sig med den smukke Titel, saa maatte de ogsaa betale for det.

S i m o n s e n havde intet imod, at større Fabriksvirksomhed kom ind under bunden Næring, men man burde dog ikke gøre det afhængig af det tilfældige Sprogbrug. Der var nemlig mange smaa Erhverv, hvortil Endelsen »mager« ikke kunde knyttes, men hvor Udtrykket »Fabrikant« passede bedst, og dem burde man ikke regne lige med virkelig Fabriksvirksomhed.

F o r m a n d e n gjorde gældende, at Vanskeligheden netop laa i det af Hr. Simonsen fremførte. Hvis man henregnede al Fabrikantvirksomhed til bunden Næring, vilde det blive vel dyrt for mange mindre Erhverv. Man skulde derfor være varsom med at tage Betegnelsen Fabrikant med paa Listen.

M a g n u s N i e l s e n mente, at Skellet kunde drages efter, om vedkommende brugte Elektricitet eller Damp som Drivkraft eller kun arbejdede med Haandkraft.

F o r m a n d e n troede ikke, en saadan Sondring var mulig.

F i l t e n b o r g foreslog optaget Lædervarefabrikanter. Det vilde være ganske praktisk at have et Fabrikantborgerskab; men hvis Ministeriet ikke vilde tage det med, blev det slettet.

S i m o n s e n vilde synes, at der kunde være to Arter af Fabrikantborgerskab. Hr. Magnus Nielsens Forslag var næppe heldigt, men Skellet

kunde maaske sættes efter de i Virksomheden anvendte Maskiners Hestekræfter.

S a m u e l s e n kunde ikke anse det af Hr. Magnus Nielsen foreslaaede Skel for heldigt, da de fleste smaa Haandværk mere og mere gik over til at bruge elektrisk Drivkraft. Ligeledes vilde det være urigtigt at sætte Skellet efter Hestekræfterne, da visse Erhverv krævede større Drivkraft end andre.

F i l t e n b o r g oplyste, at man i 3. Klasse havde en Mængde Fabrikanter: Sværtfabrikanter, Blomsterfabrikanter o. a. Maaske kunde det tænkes, at en større Fabrikant drev flere Virksomheder.

M a g n u s N i e l s e n kunde ogsaa tænke sig Skellet draget efter Følkeholdet paa lignende Maade som i Næringsloven.

F o r m a n d e n ansaa det for givet, at Ministeriet ikke gik med til nogen Sondring.

S a m u e l s e n mente, at Skellet maaske kunde sættes efter, om Virksomheden var undergivet Arbejdstilsynet.

F o r m a n d e n fandt ikke det Skel praktisk. Drejere hørte nu til 4. Klasse, og det almindelige var, at en Drejer havde Motor og benyttede en Svend. En saadan lille Mester vilde altsaa straks komme til at rykke ud med 140 Kr.

M a g n u s N i e l s e n havde ikke ment, at en Mester skulde kaldes Fabrikant, fordi Virksomheden beskæftigede en enkelt Mand foruden Mesteren selv. Naar det hele derimod blev drevet mere fabriksmæssig, og der beskæftigedes f. Eks. 5 Mand, kunde man nok regne Virksomheden under Fabriksvirksomhed.

F o r m a n d e n pegede paa, at Mestrene saa

kunde komme til at skifte Borgerskab, eftersom de beskæftigede flere eller færre Folk.

Mikael Johansen mindede om, at Titelen Fabrikant, da Næringsloven blev dannet, kun var knyttet til de store Virksomheder. Naar nu en Mand, som lavede Bitter, ønskede at kalde sig Fabrikant, burde der betales for det, og Magistraten kunde jo afgøre, i hvilken Klasse de skulde.

Nørgaard var ikke bange for at sætte Fabrikant ind paa Fortegnelsen. De mindre Bedrifter vilde løse Borgerskab som hidtil, og maaske vilde nogle nok pynte sig med Titelen, ligesom nogle Købmand pyntede sig med Grosserertitelen, men det blev dog kun dem, der følte sig som Fabrikanter, der løste Fabrikantborgerskab. Magistraten vilde næppe forlange, at de mindre Erhverv skulde løse det Borgerskab.

Filtenborg forudsatte, at Fabrikantborgerskab ikke gav Adgang til Handel.

Formanden oplyste, at dette ifølge Næringsloven netop var Tilfældet.

Simonsen foreslog Sagen sendt tilbage til Udvalget, for at dette kunde finde en Form for en Deling.

Formanden fandt det kedeligt at faa Sagen tilbage, naar Udvalget var paa det rene med, at det ikke kunde finde nogen Deling.

Filtenborg ansaa det for tvivlsomt, om det var heldig at optage Fabrikant, naar dette Borgerskab gav Ret til Handel.

Simonsen vilde efter Formandens Udtalelse frafalde sit Forslag.

Samuelson vilde bede Udvalget overveje, om Skellet dog ikke kunde sættes efter, om Virksomheden var undergivet Arbejdstilsynet. Dette Forhold var ikke afhængig af, om der den ene

Dag beskæftigedes flere eller færre Arbejdere end den anden.

F o r m a n d e n troede vedblivende ikke nogen Sondring mulig, efter den Udvikling der foregik i Næringslivet.

V e s t e s e n skulde ikke udtale sig om, hvor vidt Betegnelsen skulde optages eller ej, men skulde den optages, vilde enhver Sondring, saavel efter Fabrikstilsyn som efter Folkehold eller Motor-kraft, sikkert være uheldig.

M i k a e l J o h a n s e n syntes nok, Fabrikant-virksomhed kunde deles, i Lighed med hvad der var Tilfældet for Handelens Vedkommende; men Sagen maatte tilbage til Udvalget, og Magistraten skulde afgøres, hvilken Klasse de forskellige Fabriksvirksomheder skulde i.

F o r m a n d e n gjorde opmærksom paa, at Delingen af Handelen stod nævnt i selve Næringsloven. For Fabrikantvirksomhed skulde Hjemmelen først skabes.

S a m u e l s e n kunde ikke se andet, end at en Deling nok kunde lade sig gøre. Kun i det Tilfælde, at en Virksomhed steg, vilde det blive nødvendigt at løse Fabrikantborgerskab. Hvis Virksomheden blev mindre, kunde vedkommende stadig arbejde paa sit Borgerskab som Fabrikant.

M a g n u s N i e l s e n fandt det uheldigt at bruge Arbejdstilsynet som Delingsgrundlag, da mange Smaamestre saa skulde løse Fabrikantborgerskab.

N ø r g a a r d syntes, det vilde være kedeligt at beslutte en Deling, naar man var klar over, at man alligevel ikke fik den. Hr. Filtenborgs Betænkelighed syntes netop at tale for, at man fik Fabrikant optaget. Han vilde stemme for, at Betegnelsen blev optaget, men kun een Slags.

Filtenborg kunde ikke fra et Handelsstandpunkt have noget derimod.

Indstillingen vedtoges, dog at der tilføjes: »Fabrikant« og »Lædervarefabrikant«.

7. (J. Nr. 471—07). Indstilling fra Udvalget for Belysningsvæsenet om, at den Lønningsdel, som **Inkassatorerne** ved Gasværket oppebærer som Procentdel af de inkasserede Beløb, fastsættes til et Beløb af 200 Kr. aarlig i Henseende til Beregningen af deres Pension.

Indstillingen vedtoges.

8. (J. Nr. 473—07). Andragenge fra en Del Landboere om Udvidelse af Restaurationslokalerne paa **Slagtehuset**.

Filtenborg maatte forudskikke den Bemærkning, at det ikke var Landslagtere, men Landmænd og Folk fra Byen, som havde indgivet Andragendet. Udvalget havde ingen Indstilling gjort, da det først ønskede at kende Byraadets Stilling; men det havde dog underhaanden skaffet oplyst, at Værten var villig til at forhøje Afgiften, saaledes at de 12000 Kr., der vilde medgaa til at paasætte Restaurationsbygningen en ny Etage, kunde forrentes med 6 %. Restaurationsbygningen havde, da den blev bygget, kostet ca. 20,000 Kr., men efter det store Opsving, hele Etablissementet havde taget, var det utvivlsomt, at den nu var for lille. Udvalget erkendte derfor, at det vilde være rigtigt at udvide den, og troede, at en Udvidelse vilde være af Betydning for hele Etablissementets Trivsel.

Lotttrup kunde godt gaa med til at udvide Lokaliteterne, saaledes at det store Publikum kunde blive ordentlig betjent. Der syntes sikkert at være Trang til større Lokaler, og det var ikke alene Slagtere, men ogsaa den store Kreds af Købere,

som i første Række vilde faa Nytte af de bedre Restaurationsforhold.

M i k a e l J o h a n s e n tilraadede en Udvidelse, naar den nuværende Restaurationsbygning ikke var tidssvarende, og naar Udvidelsen ikke vilde koste Kommunen noget.

M a g n u s N i e l s e n var glad ved at høre, at dog en af Kommunens Restaurationer gik godt. Han kunde godt gaa med til at udvide Restaurationsbygningen, men ønskede dog først Sikkerhed for, at Værten kunde opfylde de af Udvidelsen flydende Forpligtelser.

F i l t e n b o r g udtalte, at Udvalget saa i Henhold til de faldne Udtalelser skulde komme med et Forslag, og at det med Hensyn til Lejeren skulde sikre sig saa godt som mulig.

J a k o b J e n s e n var imod at udvide Restaurationen. Da der første Gang var Tale om at oprette en Restauration ved Slagtehuset, hed det sig, at det var for, at de Folk, der var tidlig paa Færde, kunde faa sig en Kop Kaffe om Morgen, men nu syntes der at være Trang til en Restauration hele Dagen. Han kunde give Hr. Filtenborg Ret i, at det ikke var Landslagterne, der ønskede større Lokaler; nej, det var dem, der først kom Kl. 10 om Formiddagen; men hvis de trængte til en større Restauration, kunde de gaa andet Steds hen.

F i l t e n b o r g oplyste, at Landslagterne kom der mindre og mindre. Det var Handelsfolk, der kom der for at handle og ikke for at spise og drikke. Nu var Etablissementet godt i Gang med at udvikle sig til en god Institution, saa man maatte paa alle Maader skabe saa gode Forhold som mulig.

Det vedtoges at bemyndige Slagtehusudvalget til at lade udaraejde Planer og Overslag til en Udvidelse af Lokalerne.

9. (J. Nr. 486—07). Regnskab over O. M. Nyrups Legat i 1907.

Gaar til Revision.

10. (J. Nr. 410—07). Andragende fra Bestyrelserne for **de fattiges Kasse** om yderligere Tilskud fra Kommunen paa 6000 Kr.

Formanden meddelte, at Andragendet havde været til Cirkulation i Budgetudvalget, men at dette paa Grund af forskellig Opfattelse af Loven om Hjælpekasser ikke var ganske enigt. Der var dog ikke Uenighed om at bevilge de 6000 Kr.; men medens nogle holdt paa straks at bevilge hele Beløbet, mente andre, at man efter Loven kun kunde bevilge 1500 Kr. straks og først maatte have Bemyndigelse til at bevilge de 4500 Kr.

Mousten saa ingen Anledning til at søge Ministeriets Sanktion. I Loven var Byraadene ikke nævnt, kun Sogneraadene.

Nørgaard fandt heller ikke nogen Grund til at spørge Ministeriet, da det var rigtig, som Hr. Mousten havde udtalt, at Begrænsningen til 30 Øre pr. Individ i Loven kun var nævnt i Forbindelse med Sogneraadene. Lovens Mening dermed var vel at begrænse Sogneraadenes Myndighed mere end Byraadenes. Han kunde godt gaa med til at bevilge de 6000 Kr., men ansaa det for bedst, at Beløbet blev delt, saaledes at de 3000 Kr. blev udbetalt straks og de andre 3000 Kr. i Marts.

Magnus Nielsen skulde ikke kritisere Kassernes Arbejde, men syntes dog, det saa underligt ud, at Pengene var brugt i Sommertiden, altsaa paa en Tid da der var Arbejde nok for dem, der vilde arbejde. Han fandt Hr. Nørgaards Forslag om at dele Beløbet særdeles godt, da det maaske kunde bevirke lidt mere Forsigtighed hos Kassernes Bestyrelse.

Jakob Jensen kunde slutte sig til dem, der ikke mente det nødvendigt at gaa til Ministeriet. Han vilde helst have de 6000 Kr. udbetalt straks, men kunde dog godt slutte sig til Hr. Nørgaards Forslag.

Mikael Johansen spurgte, om man ved at bevilge Pengene uden Ministeriets Sanktion ikke udsatte sig for selv at komme til at betale dem, saaledes som Hr. Jakob Jensen havde ment, det kunde gaa, hvis man opfyldte Overlærernes Erstatningskrav. Kasserne arbejdede vist meget godt; men han skulde dog nævne, at der af Frue Sogns Fattigkasse var givet til Folk, som ikke var hjemmehørende her i Byen, og til Folk, som var under Fattigforsørgelse.

Mousten gjorde opmærksom paa, at Byen kun fik Tilskud til denne Bevilling, hvis der var noget til overs af de 240000 Kr.

Olesen fandt det saare let at kritisere, men vilde dog gøre opmærksom paa, at der ikke fandtes nogen Velgørenhedsinstitution, som ikke blev snydt. Et af de af Hr. Mikael Johansen fremdragne Tilfælde var forøvrigt udmærket, idet den Mand, som havde faaet Hjælp, siden havde klaret sig udmærket og nu var en god og samfundsnyttig Borger. Denne Mand vilde ikke have været hjulpet med 10 Kr., og Understøttelsen var sket med Samtykke af samtlige Medlemmer af de fri Fattigkasser.

Formanden bekræftede, at der i Loven kun var nævnt Sogneraadene, saa man kunde jo holde sig til Ordene; men han saa heller intet i Vejen for at bevilge de 6000 Kr. paa den af Hr. Nørgaard foreslaaede Maade.

Bevilgedes med 3000 Kr. straks og 3000 den 1ste Marts d. A.
